

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025-2028
ROK AKADEMICKI 2026/2027

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	DIAGNOZA I TERAPIA OLIGOFAZJI
Kod przedmiotu	L 37
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Filologiczny Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Onomastyki
Kierunek studiów	Logopedia z nauczaniem języka polskiego jako obcego
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok II, semestr 3
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot obowiązkowy
Język wykładowy	Język polski
Koordynator	dr Małgorzata Kułakowska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Agnieszka Myszka, prof. UR, dr hab. Ewa Oronowicz-Kida, prof. UR, dr Małgorzata Kułakowska, dr Barbara Drozd

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
3	15	30	-	-	-	-	-	-	4

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Przedmiot zakończony egzaminem

ćwiczenia – zal. z oceną

wykład – zal. bez oceny

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student zaliczył przedmioty: Anatomia, fizjologia i patofizjologia układu nerwowego oraz narządów mowy i słuchu oraz Psychologia – zwłaszcza dobrze orientuje się w rozwoju mowy dziecka i pedagogice specjalnej. Zna także podstawowe zasady dotyczące diagnozy i terapii logopedycznej.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	nabywanie przez studentów wiedzy z zakresu terapii oligofazji, a także wiedzy na temat zadań pedagogiki specjalnej, systemu kształcenia i pomocy terapeutyczno-pedagogicznej dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie
C2	nabywanie umiejętności diagnozowania (w tym oceny dokumentacji medycznej) oraz programowania terapii mowy u dzieci niepełnosprawnych intelektualnie
C3	zapoznanie słuchaczy z charakterem pracy z dziećmi niepełnosprawnymi intelektualnie i i zapoznanie słuchaczy z ich możliwościami komunikacyjnymi

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych i do efektów ze standardu kształcenia nauczycieli
EK_01	Student/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu fakty, teorie i metody dotyczące terapii oligofazji i rozumie jej aksjologiczny kontekst;	K_Wo1
EK_02	Student/ka ma uporządkowaną wiedzę psychologiczno-pedagogiczną (zwłaszcza z zakresu pedagogiki specjalnej) odnoszącą się do sfery rozwoju (zwłaszcza rozwoju mowy), wychowania i kształcenia; zna psychologiczne uwarunkowania rozwoju języka i myślenia dziecka; zna terminologię używaną w pedagogice i psychologii; Student/ka zna psychologiczno-pedagogiczne podstawy logopedii; rozwój i kształtowanie mowy dziecka oraz psychologiczne uwarunkowania rozwoju języka i myślenia dziecka.	K_Wo6 E.1L.W3
EK_03	Student/ka wstępnie ocenia opóźnienia lub nieprawidłowości w rozwoju mowy dziecka, wykorzystuje do tej oceny standaryzowane testy diagnostyczne, a także odczytuje i interpretuje wyniki badań medycznych w zakresie diagnozy niepełnosprawności intelektualnej; współpracuje z lekarzami w zakresie niezbędnym do podjęcia terapii oligofazji.	K_Uo1
EK_04	Student/ka rozpoznaje, różnicuje i diagnozuje oligofazję, a także podejmuje działania w zakresie terapii oligofazji odpowiadające potrzebom pacjentów i ich rodzin; prowadzi dokumentację logopedyczną dotyczącą tego zaburzenia u pacjentów indywidualnych. W diagnozie i terapii posługuje się najnowszymi osiągnięciami logopedii i pedagogiki specjalnej	K_Uo2
EK_05	Student/ka samodzielnie wyszukuje, analizuje, ocenia, selekcjonuje i integruje informacje z zakresu logopedii i pedagogiki specjalnej; analizuje psychologiczno-pedagogiczne podstawy logopedii i działań profilaktyczno-wspomagających; analizuje i ocenia rozwój i kształtowanie mowy dziecka, stosuje metody pedagogiczne; wykorzystuje przy tym publikacje książkowe, materiały z internetu i innych źródeł, podejmuje działania zmierzające do rozwijania	K_Uo9 E.1L.U3

	zdolności i kierowania własną karierą zawodową w zakresie prowadzenia terapii oligofazji.	
EK_o6	Student/ka ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania terapii oligofazji w środowisku społecznym; jest gotowy/a do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.	K_Ko2 E.1L.K2

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne	
1.	Pojęcie oligofrenologopedii – geneza terminu, przedmiot zainteresowań, cele i zadania.
2.	Oligofazja – zakres terminu, problemy z klasyfikacją.
3.	Przyczyny oligofazji. Rozwój mowy dzieci niepełnosprawnych intelektualnie; zależność mowy od stopnia niepełnosprawności
4.	Diagnozowanie rozwoju mowy przy różnych stopniach niepełnosprawności; sprzężenie niepełnosprawności intelektualnej i innych zaburzeń rozwoju (np. ruchowych, niedosłuchu itp.)
5.	Mowa dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym.
6.	Procedura postępowania logopedycznego w przypadku terapii mowy dzieci niepełnosprawnych intelektualnie.
7.	Metody terapii mowy dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim.
8.	Metody terapii mowy dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym.
9.	Budowanie kompetencji gramatyczno-leksykalnej u dzieci dotkniętych oligofazją.
10.	Dokumentacja logopedyczna w przypadku terapii mowy dzieci niepełnosprawnych intelektualnie.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Treści merytoryczne	
1.	Opóźnienia rozwoju mowy w różnych stopniach niepełnosprawności intelektualnej;
2.	Psychofizyczne umiejętności warunkujące nabywanie języka u dzieci niepełnosprawnych intelektualnie.
3.	Strategia postępowania logopedycznego w przypadku podejrzenia oligofazji
4.	Relacja mowy i myślenia w różnych stopniach niepełnosprawności intelektualnej.
5.	Zaburzenia mowy na płaszczyźnie fonetyczno-fonologicznej, morfologicznej, składniowej, semantycznej i pragmatycznej.
6.	Samoistny i niesamoistny opóźniony rozwój mowy – diagnoza i rokowanie; postępowanie logopedyczne
7.	Oligofazja/ inne zaburzenia mowy - diagnoza różnicowa
8.	Budowanie programów terapeutycznych dla dzieci z oligofazją w oparciu o diagnozę
9.	Metody rozwijania sprawności komunikacyjnej u dzieci z oligofazją – w zależności do stopnia NI

10. Wybrane metody terapii dzieci ze sprzężonymi zaburzeniami rozwojowymi (ruch rozwijający W. Sherborne, stymulacja sensoryczna M. Piszczek, programy Knillów)
11. Pomoce logopedyczne i ich rola w poszczególnych etapach terapii.
12. Terapia dzieci z oligofazją – analiza nagrań wideo.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykłady:

- wykład z prezentacją multimedialną,
- metody problemowe,
- pogadanka,

Ćwiczenia:

- ćwiczenia indywidualne,
- ćwiczenia w grupach,
- filmy instruktażowe
- dyskusja
- projekty
-

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw)
EK_01	egzamin (część pisemna - test z pytaniami zamkniętymi i ustna – pytania otwarte)	wykład
EK_02	egzamin (część pisemna - test z pytaniami zamkniętymi i ustna – pytania otwarte)	wykład
EK_02	Odpowiedzi w czasie zajęć	ćwiczenia
EK_03	Odpowiedzi w czasie zajęć	ćwiczenia
EK_04	Ocena poprawności wykonywania ćwiczeń w czasie zajęć	
EK_05	Ocena poprawności ćwiczeń wykonywanych w domu (zadań domowych)	
EK_06	obserwacja w czasie zajęć	ćwiczenia

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ćwiczenia:

Zaliczenie z oceną

Ocena końcowa jest wypadkową ocen częściowych, które student otrzymuje za:

- Zadania wykonywane w domu (waga 2)
- Zadania wykonywane na zajęciach (waga 1)
- Aktywny udział w zajęciach – jedna ocena za cały semestr (waga 2)

Wykład:

egzamin (część pisemna - test z pytaniami zamkniętymi i ustna – pytania otwarte)

Pozytywna ocena z egzaminu, obejmującego sprawdzenie wiedzy i umiejętności z całego semestru; Egzamin oceniany w skali: bdb, +db, db, +dst, dst, ndst

Na ocenę:

- bardzo dobrą 100%-91% poprawnych odpowiedzi,
- plus dobrą 90%– 85% poprawnych odpowiedzi,
- dobrą 84%– 75% poprawnych odpowiedzi,
- plus dostateczną 74%– 70% poprawnych odpowiedzi,
- dostateczną 69%– 60% poprawnych odpowiedzi,
- niedostateczną poniżej 60% poprawnych odpowiedzi.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30 Ć + 15 W
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do zajęć, • pisanie konspektów, scenariuszy terapii, przygotowywanie pomocy (zadania domowe) • przygotowanie do egzaminu, • czytanie zalecanej literatury 	15 20 10 10
SUMA GODZIN	110
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Błeszyński J., Kaczorowska-Bray K., 2013, *Diagnoza i terapia logopedyczna osób z niepełnosprawnością intelektualną*, Gdańsk.
- Minczakiewicz E. M., 1997, *Mowa. Rozwój – zaburzenia – terapia*, Kraków.
- *Standardy postępowania logopedycznego*, 2015, pod red. S. Grabiasa, J. Panasiuk, T. Woźniaka, Lublin.
- Tarkowski Z., Jurecka C., 1999, *Rozwijanie mowy dziecka*, Lublin.

Literatura uzupełniająca:

3-4 pozycje z listy do wyboru przez studenta(kę)

- (red.) Bałachowicz J., Paluszewski J., 1995, *Sprawności językowe dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim*, Warszawa.
- (red.) T. Gałkowski, G. Jastrzębowska, 1999, *Logopedia. Pytania i odpowiedzi*, Opole.
- Bogdanowicz M., 1985, *Psychologia kliniczna dziecka w wieku przedszkolnym*, Warszawa.

- Bogdanowicz M., Szewczyk M., 2016, *Metoda dobrego startu. Od słowa do zdania*, Gdańsk.
- Borzyszkowska H., 1985, *Oligofrenopedagogika*, Łódź.
- Cieszyńska-Rożek, 2013, *Metoda Krakowska wobec zaburzeń rozwoju dzieci. Z perspektywy fenomenologii, neurobiologii i językoznawstwa*, Kraków.
- Carr J., 1984, *Pomoc dziecku upośledzonemu*, Warszawa.
- Cieszyńska J., Korendo M., 2007, *Wczesna interwencja terapeutyczna. Stymulacja rozwoju dziecka od noworodka do 6 roku życia*, Kraków.
- Dziedzic S., 1970, *Rewalidacja upośledzonych umysłowo*, Warszawa.
- Hetman A., Migocka D., 2001, *Krok po kroku. Program nauczania zintegrowanego w klasach I-III szkoły podstawowej specjalnej dla dzieci z niedorozwojem umysłowym w stopniu lekkim oraz niepełnosprawnościami złożonymi*, Kraków.
- Lovaas O. I., 1997, *Nauczanie dzieci niepełnosprawnych umysłowo*, Warszawa.
- Maas V., 1998, *Uczenie się przez zmysły. Wprowadzenie do teorii integracji sensorycznej*, Warszawa.
- Michalik M., 2005, *Peryferyjna prototypowość w postrzeganiu rzeczywistości przez osoby dotknięte oligofazją*, „Logopedia”, t. 34.
- Michalik M., 2006, *Diagnozowanie kompetencji lingwistycznej ucznia szkoły specjalnej*, Kraków.
- Mickiewicz E., 1984, *Kształtowanie i usprawnianie mowy dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym*, „Szkoła Specjalna”, nr 4.
- Minczakiewicz E. M., 1994, *Zaburzenia mowy u osób z upośledzeniem umysłowym. Próba klasyfikacji*, [w:] *Polska terminologia logopedyczna*, red. J. Ożdżyński, Kraków.
- Minczakiewicz E. M., 2001, *Jak pomóc w rozwoju dziecka z zespołem Downa. Poradnik dla rodziców i wychowawców*, Kraków.
- Minczakiewicz E., 1986, *Spontaniczne czynności i zabawy dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym, znacznym, głębokim*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny” WSP w Krakowie, z. 100, Kraków.
- Minczakiewicz E., 1997, *Umiejętności komunikacyjne i językowe dzieci z zespołem Downa w wieku od 4 do 8 lat*, „Logopedia”, t. 24.
- Obuchowska I., 1991, *Dziecko niepełnosprawne w rodzinie*, Warszawa.
- Olechowicz H., 1994, *Wyzwalanie aktywności dzieci głębiej upośledzonych umysłowo*, Warszawa.
- Rakowska A., 2001, *Oligofazja. Ogólne tendencje w edukacji*, [w:] *Zaburzenia mowy*, red. S. Grabias, Lublin.
- Różycki J., 1978, *Dziecko o obniżonej sprawności umysłowej*, Wydawnictwo Ossolineum.
- Sherborne W., 1997, *Ruch rozwijający dla dzieci*, Warszawa
- Sołtys-Chmielowicz A., 1993, *Usprawnianie mowy u dzieci specjalnej troski*, Lublin.
- Sołtys-Chmielowicz A., Tkaczyk G., 1993, *Terapia mowy u dzieci specjalnej troski*, Lublin.
- Sołtys-Chmielowicz A., 1993, *Usprawnianie mowy u dzieci specjalnej troski*, Lublin.
- Tarkowski Z., 1988, *Zaburzenia mowy u dzieci upośledzonych umysłowo – postępowanie logopedyczne*, [w:] *Praca z dzieckiem upośledzonym umysłowo*, red. T. Świszewska, Lublin.
- Tarkowski Z., 1997, *Mowa upośledzonych umysłowo*, „Biuletyn Polskiego Stowarzyszenia Terapeutów Mowy”, nr 5.

- Twardowski A., 2005, *Dialogowa kompetencja komunikacyjna u dzieci upośledzonych umysłowo*, „Logopedia”, t. 34.
- Waszczuk H., 2003, *Poradnik logopedyczny dla dzieci z zespołem Downa*, Gdańsk.

Nagrania wideo i filmy na You tube, np. Staszek- Fistaszek

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej